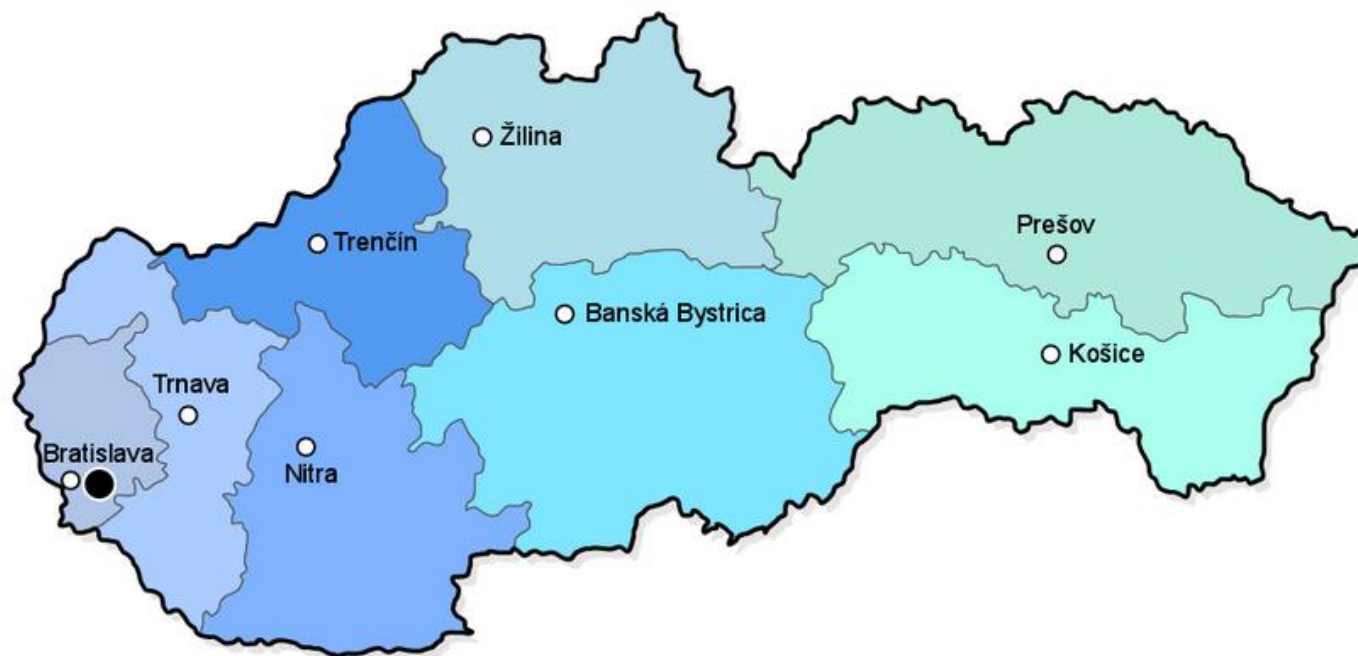




# Štátna školská inšpekcia





# Odborná činnosť školského špeciálneho pedagóga

Štátna školská inšpekcia

© Mgr. Adriana Magerová

Školské inšpekčné centrum Prešov

# Školský špeciálny pedagóg

Pôsobenie školského špeciálneho pedagóga (ďalej aj ako „ŠŠP“) vychádza najmä z práv každého, aj znevýhodneného a postihnutého dieťaťa, na rovnakú možnosť prístupu k informáciám, ku vzdelaniu a výchove na základe princípu rešpektovania individuality každého jedného žiaka.

Jeho činnosť je veľmi široká, v prvom rade je však hlavným koordinátorom realizácie začlenenia žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“) do bežnej školy a koordinátorom individuálnych výchovno-vzdelávacích programov (ďalej len „IVVP“) žiakov.

# Z legislatívy

Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov definuje **kategóriu ŠŠP ako pedagogického zamestnanca** a zaraďuje ju medzi pedagogických zamestnancov podieľajúcich sa na uskutočňovaní školského vzdelávacieho programu alebo výchovného programu.

Vyžadovaným stupňom vzdelania je najmenej **vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa** – *kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti ŠŠP sú uvedené v prílohe č. 8 vyhlášky č. 1/2020 Z. z. o kvalifikačných predpokladoch pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.*

***V zmysle § 21 ods. 3 zákona č. 138/2019 ŠŠP poskytuje:***

- a) individuálne alebo v triede výchovu, vzdelávanie a špeciálno-pedagogické intervencie deťom a žiakom so ŠVVP,
- b) špeciálnopedagogické intervencie deťom a žiakom, ktoré nie sú deťmi a žiakmi so ŠVVP, v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie,
- c) špeciálnopedagogické poradenstvo deťom, žiakom, zákonným zástupcom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom,
- d) súčinnosť školskému zariadeniu výchovného poradenstva a prevencie.

Podľa § 94 ods. 4 školského zákona v základných školách a stredných školách, ktoré nie sú špeciálnou školou, pôsobí **školský špeciálny pedagóg**, liečebný pedagóg, školský logopéd alebo školský psychológ, **ak vzdelávajú viac ako 20 žiakov so zdravotným znevýhodnením** okrem žiakov so zdravotným znevýhodnením vzdelávaných v špeciálnych triedach.

**Školský špeciálny pedagóg** spolu s výchovným poradcom, kariérovým poradcom, školským psychológom, liečebným pedagógom, sociálnym pedagógom a koordinátorom prevencie **patrí k zložkám systému výchovného poradenstva** (spolu s asistentmi učiteľa tvoria školský podporný tím).

# Činnosť školského špeciálneho pedagóga

1.

Administratívna  
a dokumentačná činnosť  
ŠŠP

2.

Odborná činnosť ŠŠP  
so žiakom – priama  
intervenčná práca

3.

Preventívna  
a depistážna činnosť

4.

Metodicko-poradenská  
činnosť ŠŠP

5.

Vzdelávanie ŠŠP  
a materiálne vybavenie

1.

# Administratívna a dokumentačná činnosť ŠŠP

- ▶ *Eviduje žiakov so ŠVVP*, vedie a aktualizuje so žiakmi spojenú potrebnú dokumentáciu a administratívu.
- ▶ *Zabezpečuje písomnú dokumentáciu* potrebnú k odoslaniu na diagnostické vyšetrenie do školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie od rodičov, triednych učiteľov.
- ▶ *Sprostredkúva priamy kontakt* so psychológmi, s ostatnými špeciálnymi pedagógmi a s odbornými lekármi.
- ▶ Zabezpečuje ochranu osobných údajov žiakov so ŠVVP a citlivých informácií.
- ▶ Podieľa sa na spracovaní štatistických údajov o žiakoch so ŠVVP.



1.

- ▶ **Podieľa sa na príprave, realizácii a aktualizácii IVVP žiakov so ŠVVP.**
- ▶ **Tvorí a vedie portfólia žiakov so ŠVVP.**
- ▶ Archivuje dokumentáciu žiakov vzdelávaných formou školskej integrácie.
- ▶ Zabezpečuje odosielanie dokumentácie žiakov so ŠVVP na inú školu.
- ▶ **Vedie písomnú evidenciu o svojej činnosti.**
- ▶ Zabezpečuje a aktualizuje webové sídlo školy v oblasti špeciálnopedagogického poradenstva.
- ▶ **Pripravuje plán práce na daný školský rok.**
- ▶ Pripravuje záverečnú správu o činnosti v danom školskom roku.

2.

## Odborná činnosť ŠŠP so žiakom – priama intervenčná práca

- ▶ **Zabezpečuje špeciálnopedagogické intervencie** (individuálne alebo skupinovo) pre žiakov so ŠVVP.
- ▶ Zabezpečuje v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie špeciálnopedagogické intervencie aj pre žiakov, ktorí nie sú žiakmi so ŠVVP - pre žiakov s počiatočnými ťažkosťami i s ťažkosťami prechodného charakteru, pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a pre žiakov s poruchami v správaní; podieľa sa na ich výchove a vzdelávaní.
- ▶ **Vyučuje špecifické predmety.**

2.

- ▶ **Vykonáva reedukácie** – ako cieleňú stimuláciu funkcií, ktoré sú zodpovedné za rozvoj celého spektra školských zručností: čitateľských, pisateľských, za rozvoj rečových schopností či matematických predstáv.
- ▶ **Pripravuje a realizuje** preventívne, stimulačné, reedukačné, korekčné **programy** pre žiakov so ŠVVP.
- ▶ Podieľa sa na sociálnom a spoločenskom začlenení žiaka so ŠVVP do rovesníckych skupín.
- ▶ **Pripravuje deti so ŠVVP na vstup do školy**, pomáha pri výbere optimálneho spôsobu ich zaškolenia, pomáha pri procese ich adaptácie na prostredie bežnej školy.
- ▶ **Podieľa sa na procese kariérového poradenstva** a výbere povolania žiakov so ŠVVP, podporuje rozvoj reálneho sebahodnotenia a reálnych predstáv o žiakovom ďalšom uplatnení sa v živote.

2.

- ▶ Spolu so školským psychológom a výchovným poradcom školy **sleduje sociálne vzťahy v triedach, pomáha viesť všetkých žiakov k chápaniu a rešpektovaniu odlišností**, pomáha budovať priateľstvá, podporuje učenie primeraných vzájomných interakcií medzi rovesníkmi a dobrých sociálnych vzťahov v triede aj v celej škole.
- ▶ Dohliada na podporu budovania v čo najvyššej možnej miere samostatnosti znevýhodneného žiaka (napr. aj vo vzťahu k spolupráci s asistentom učiteľa), podieľa sa na učení žiaka k samostatnosti.
- ▶ **Realizuje aj terénnu prácu** (v prirodzenom prostredí žiaka, prípadne na rozvoj jeho sociálnych zručností, orientačných schopností), v prípade potreby zabezpečuje vzdelávanie žiakov v domácom prostredí, pomáha pri dištančnom vzdelávaní žiaka alebo zabezpečuje vzdelávanie žiakov oslobodených od povinnosti dochádzať do školy.
- ▶ Pomáha zabezpečovať certifikované merania a testovania, prijímanie žiakov so ŠVVP na stredné školy.

### 3.

## Preventívna a depistážna činnosť

- ▶ *Podieľa sa na vyhľadávaní a identifikácii žiakov so ŠVVP, ale aj na vyhľadávaní žiakov nadaných, v spolupráci s poradňami sa podieľa na depistážnych a skríningových programoch.*
- ▶ *Vykonáva systematické pozorovania problémových, zaostávajúcich a rizikových žiakov na základe spolupráce s triednym učiteľom, pri potvrdení podozrení odosiela žiakov na diagnostiku do poradenských zariadení.*
- ▶ *Aktívne sa zúčastňuje na zápise nových prvákov s cieľom identifikovať rizikových žiakov a pomôcť pri prijímaní a zaškolení detí so znevýhodnením.*
- ▶ *Aktívne sa zúčastňuje prijímania nových žiakov a pri ich adaptácii na nový kolektív.*

4.

## Metodicko-poradenská činnosť ŠŠP

- ▶ **Poskytuje odborné poradenstvo, konzultačné služby** rodičom, zákonným zástupcom žiakov so ŠVVP.
- ▶ **Vedie si evidenciu konzultácií** so zákonným zástupcom žiaka a pripravuje pre nich metodické materiály.
- ▶ Poskytuje konzultácie, odborné poradenské služby a metodickú pomoc pedagógom školy, v ktorej pôsobí.
- ▶ **Sprostredkováva informácie o jednotlivých žiakoch** ostatným zainteresovaným pedagógom, vysvetľuje ich diagnózy, dosah diagnóz a ostatných skutočností na proces ich vzdelávania.
- ▶ **Pripravuje metodické materiály** pre pedagogických zamestnancov.

4.

- ▶ Aktívne sa zúčastňuje na pracovných poradách, zasadnutiach metodického združenia a predmetových komisií.
- ▶ *Na pedagogických radách informuje o výsledkoch vzdelávania a priebehu IVVP žiakov so ŠVVP.*
- ▶ *Poskytuje súčinnosť školskému zariadeniu výchovného poradenstva a prevencie (pripravuje podklady na diagnostické vyšetrenia).*
- ▶ *Predkladá návrhy na psychologické a špeciálnopedagogické vyšetrenia.*
- ▶ Podieľa sa na koordinácii práce asistentov učiteľa.
- ▶ Aktívne pomáha pri príprave alebo úprave školského prostredia na príchod žiaka so ŠVVP do školy.

4.

- ▶ **Spolupracuje s vedením školy** pri zabezpečovaní výchovno-vzdelávacieho procesu, participuje na rozvíjaní klímy školy.
- ▶ Podľa potreby sa **zúčastňuje na návrhoch a odporúčaníach k iným spôsobom vzdelávania** žiaka vrátane jeho preradenia do špeciálnej školy.
- ▶ **Podieľa sa na plánovaní inkluzívneho vzdelávania školy** a tvorbe školského vzdelávacieho programu v oblasti práce so žiakmi so ŠVVP.
- ▶ Odporúča a podľa potreby sa podieľa na úprave prostredia triedy, navrhuje úpravu interiéru tak, aby bol v súlade so ŠVVP žiaka, **navrhuje zmeny v organizácii vyučovania v súlade so vzdelávacími programami pre jednotlivé druhy znevýhodnení**, podieľa sa na zostavovaní rozvrhu hodín žiakov so ŠVVP.
- ▶ Ak má škola špeciálne triedy, **koordinuje prácu špeciálnych pedagógov** vyučujúcich v týchto triedach.



5.

## Vzdelávanie ŠŠP a materiálne vybavenie

- ▶ **Sleduje platnú legislatívu a legislatívne zmeny** v oblasti vzdelávania žiakov so ŠVVP a špeciálnopedagogického poradenstva.
- ▶ Sleduje nové prístupy a trendy v odborných oblastiach súvisiacich s jeho prácou.
- ▶ **Priebežne a pravidelne sa vzdeláva** (samoštúdium, účasť na odborných seminároch, prednáškach a vzdelávaniach), orientuje sa v inovatívnych prístupoch, metódach a formách práce so žiakmi so ŠVVP.
- ▶ **Zabezpečuje** a poprípade aj vytvára **pomôcky pre deti so ŠVVP** (pomocné tabuľky, portfóliá, pracovné listy, cvičenia a pod.).

## 5.

- ▶ **Koordinuje úpravu učebných materiálov** pre žiakov so ŠVVP podľa ich individuálnych potrieb.
- ▶ Pomáha budovať špeciálnopedagogickú knižnicu v škole, zhromažďuje materiály pre prácu so žiakmi.
- ▶ **Zabezpečuje vybavenie učebne** špeciálnopedagogickým materiálom, kompenzačnými pomôckami, stimulačnými programami a pod.
- ▶ **Dohliada na používanie kompenzačných pomôcok**, zabezpečuje podľa potreby zaškolenie ostatných pedagógov k ich používaniu.
- ▶ Vede evidenciu špeciálnych učebných a kompenzačných pomôcok a odbornej literatúry v oblasti špeciálnej pedagogiky.

# Plán práce školského špeciálneho pedagóga

## Vzor harmonogramu práce ŠŠP

**SEPTEMBER**

- Vypracovanie plánu ŠŠP na podmienky školy.
- Vypracovať zoznam žiakov, ktorí potrebujú individuálny prístup.
- Vypracovať zoznam začlenených žiakov.
- Príprava násteniek, učebne špeciálneho pedagóga a metodického materiálu.
- Oboznámenie učiteľov s diagnózami integrovaných žiakov, konzultácie s učiteľmi.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa, vytvorenie rozvrhov.
- Diagnostika správ detí so ŠVVP, konzultácie s poradenskými zariadeniami.
- Konzultácie s učiteľmi a s rodičmi, s lekármi a pod.

## OKTÓBER

- Zabezpečenie kontrolných vyšetrení detí so ŠVVP.
- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Konzultácie s učiteľmi a rodičmi, s poradenskými zariadeniami, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.

## NOVEMBER

- Zabezpečenie kontrolných vyšetrení detí so ŠVVP.
- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Hodnotenie plnenia IVVP žiakov.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Skupinová práca s problémovými triedami.
- Konzultácie s učiteľmi a rodičmi, s poradenskými zariadeniami, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.

## DECEMBER

- Zabezpečenie vyšetrení detí so ŠVVP.
- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Skupinová práca s problémovými triedami.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.
- Zabezpečenie kontrolných vyšetrení detí so ŠVVP.

## JANUÁR

- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Hodnotenie plnenia IVVP žiakov.
- Prehodnotenie s rodičmi - výsledky detí so ŠVVP.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.

## FEBRUÁR

- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Depistáž v materskej škole.
- Konzultácie s rodičmi, ktorí majú deti s návrhom na odklad povinnej školskej dochádzky.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.



## MAREC

- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Hodnotenie plnenia IVVP žiakov.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.

## APRÍL

- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Účasť na zápise detí do prvého ročníka ZŠ.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.

## MÁJ

- Špeciálnopedagogická podpora pre deti, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Depistáž čitateľskej a pisateľskej gramotnosti žiakov 1. a 2. ročníka.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.

## JÚN

- Individuálne a skupinové konzultácie so žiakmi.
- Skupinová práca s deťmi, ktoré majú odloženú povinnú školskú dochádzku.
- Práca s deťmi, ktoré potrebujú špeciálnopedagogickú starostlivosť.
- Vyhodnotenie plnenia IVVP žiakov.
- Príprava násteniek a metodického materiálu.
- Konzultácie s poradenskými zariadeniami, s učiteľmi a rodičmi, s lekármi a inými spolupracujúcimi inštitúciami.
- Metodické vedenie asistentiek učiteľa.
- Zhodnotenie činnosti za daný školský rok - záverečná správa.

## **Použité zdroje:**

- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška MŠ SR č. 1/2020 Z. z. o kvalifikačných predpokladoch pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov
- GANDELOVÁ, T. – SKONČÍKOVÁ, M. 2017. *Školský špeciálny pedagóg - jedna z ciest k inkluzívnej škole (praktická príručka)*. Dostupné z: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2020/03/%C5%A0kolsk%C3%BD-%C5%A1peci%C3%A1lny-pedag%C3%B3g-jedna-z-ciest-k-inkluz%C3%ADvnej-%C5%A1kole.pdf>
- *Odborné činnosti školského špeciálneho pedagóga* (procesné štandardy odborných a odbornometodických činností). Dostupné z: <https://vudpap.sk/standardy/>
- <https://vudpap.sk/informacny-material-pre-skolskych-specialnych-pedagogov/>